

ÉRZÉKELHETŐVÉ TESZI VÖRÖSMARTY FILOZOFIKUS SZÖVEGÉNEK MÉLYRÉTEGEIT A SZATMÁRI TÁRSULAT ELŐADÁSA

Titokzatos tereket nyit meg a Csongor és Tünde

Mindenképpen érdemes megnézni a szatmári Harag György Társulat előadásában a Csongor és Tündét: a Sardar Tagirovsky rendezte produkció több mint négy órán keresztül tartja bűvkörében a nézőt úgy, hogy az első pillanattól az utolsóig következetesen megteremti a földtől elemelkedett, mitikus történet álomszerű közegét.

» KISS JUDIT

Ráérősen, alaposan – és ez azt is jelenti, hogy egyáltalán nem sietős ritmusban, nem felületesen – bontja ki Vörösmarty Csongor és Tündéjének mágikus, filozofikus és mesei rétegeit a szatmárnémeti Harag György Társulat előadása. A Sardar Tagirovsky rendezte produkció a két szünettel együtt több mint négy órán keresztül tartja bűvkörében a nézőt úgy, hogy az első pillanattól az utolsóig következetesen megteremti a földtől elemelt, mitikus történet számára a lebegően megfoghatatlan, táguló-szűkülő hatású színpadi közegét. Az előadás mozgásvilágának erőteljes ritmusa, intenzitása, dinamikája is hozzájárul ahhoz, hogy magával ragadónak érezze a néző mindazt, ami a színpadon és a nézőtérén történik. A produkciót álló tapsal jutalmazta a 10. Interetnikai Színházi Fesztivál közönsége, és nem véletlenül. Ha valaki esetleg ódzkodna attól, hogy ilyen hosszúságú előadásra üljön be, annak biztatására elmondható, ne habozzon. Nézze meg az előadást – akkor is, ha meg akarja ismerni, akkor is, ha fel akarja eleveníteni emlékezetében Vörösmarty művét, amely a mindenkor emberi drámát, a nyers költészetet, az időtlen, filozofikus gondolatokat

» Az előadásban érzékelhetővé válik a repülés, az végtelen úr, a csillagos ég, a tündérvilág képzete – ezek megteremtése nélkül a Csongor és Tünde meg lenne fosztva legfontosabb gondolati dimenzióitól.

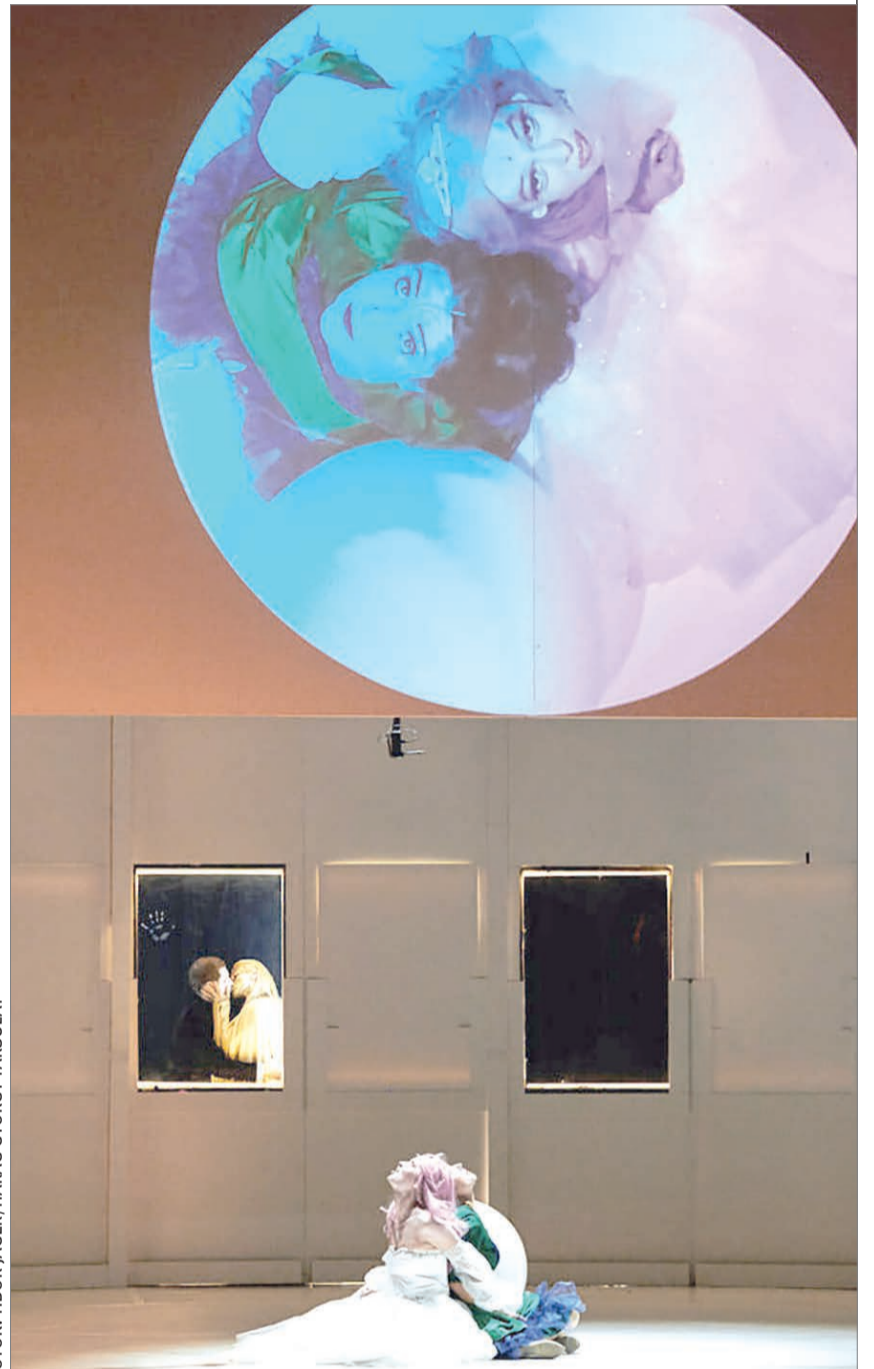
és a Földtől elemelt mesevilágot egyesíti magában.

Elmosódó határ színpad és nézőtér között

Sardar Tagirovsky rendezése a tekintetben is eltér a manapság szokványostól, hogy három felvonásra bontja a Csongor és Tündét – két szünettel játssza a társulat. Ezt a felosztást ma már ritkábban lehet felismerni egy-egy előadásban, Tagirovsky rendezése azonban ki is hangsúlyozza. A hatalmas kivetítőn felirat jelzi az egyes felvonások kezdetét, ezzel is sugallva, hogy a rendezés tisztelettel viszonyul a három nagy műnem – líra, dráma, epika – határán álló drámai költeményhez. Manapság már nem szokás, de ebben az előadásban valóban „felmegy” és „lemegy” a függöny – ami szintén tiszteletteljes jelzés lehet a mű irányába. Ez a rendezői koncepció úgy közelíti a Csongor és Tündéhez, hogy az égi és földi világ(ok) közt ide-oda közlekedő gondolatokat egyszerre közelíti a befogadóhoz és távolítja tőle. A távolítást, a konkrétól való elemelkedést szolgálhatja, hogy a szereplők túlnyomórészt arcukra festett maszkot viselnek, így kvázi nem hús-vér emberekként jelennek meg, talán azt sugallva, hogy olykor nem is alakítói, inkább „eszközei” az álomszerű képzeletvilágban zajló eseményeknek. De a színpadon egymást követő történéseket közelíti is a nézőhöz a rendezés: egyes jelentekben a széksorok közti folyosón jönnek-mennek, a székeken foglalnak helyet a szereplők, sőt, Ilma a páholy korlátján lépked végig. Ily módon az alakok mintegy belépnek a „civil” térbe, így elmosódnak a határok a színpad és nézőtér között.

Emlékezetes alakítások

„A verses szövegek mélyebb dimenziót szeretném feltárni az alkotókkal olyan módon, hogy érzékelhetővé váljon az emberi dráma és a nyers költészet, a zsigeri játék és az ál-

FOTÓK: TIBOR JÁGER/HARAG GYÖRGY TÁRSULAT

Fénykörben, égi és földi világok közt. Ilma (Keresztes Ágnes) és Tünde (Budizsa Evelyn) arca vetül ki a magasban, miközben a háttérben is terek nyílnak meg

mokat felidéző képzelet, az örök érvényű klasszikus és az újító színház varázsa” – nyilatkozta a tavaly nyáron bemutatott előadásról a rendező. Úgy tűnik, mindez sikerült is neki, hiszen a Harag György Társulat csapatával olyan produkciót alkottak, amely egyszerre teremt meg az álomszerű, érzekeinkkel játékosan incselkedő képzeletvilágot és bontja ki, teszi érzékelhetővé Vörösmarty filozofikus szövegének archaikus mélyrétegeit. Ilyen például a „múlóság rettenete”, a végességnek való kiszolgáltatottság megfogalmazása az Éj királynőjének (Kovács Nikolett) szuggesztív jelenetében, amikor díszlet, jelmez, látvány és intenzív színészi jelenlét együttesen teremt emlékezetes színpadi pillanatokot. A színészi játék egyébként kifejezetten erős mindvégig. Föltétlenül kiemelendő a Mirigyet megformáló Moldován Blanka játéka, de emlékezetes marad a néző számára a Kalmár (Nagy Csongor Zsolt), a Fejedelem (Méhes Kati) és a Tudós (Rappert-Vencz Gábor) figurája is. A fiatal nőalakok megformálása szintén kifejezetten jól sikerül Budizsa Evelynnek (Tünde) és Keresztes Ágnesnek (Ilma). A rendezői ötlet, ahogyan Vörös-

marty (Varga Sándor) és szerelme, Perczel Adél (László Zita) szinte teljesen néma figurájának megjelenése „keretezi” a Csongor és Tünde történéseit, frappáns és sziporkázó, de dinamikus, játékos az is, ahogyan az ördögfiak színre lépnek és ügyködnek. Leleményes a csattanószerűen ható zárómomentum, amellyel a költő és szerelme figurájának tánca kerekíti le a boldogságkeresés különféle útjait. Kupás Anna díszleteinek és jelmezeinek látványvilága egységes, egyszerre sugall kortalanságot, időtlenséget és szolgálja a különféle gondolati dimenziók megnyílásának lehetőségeit: megsokszorozó tükrök, minden irányba – az alvilágba, vagyis lefelé is – nyíló, titokzatos terek tűnnek fel. Az előadásban érzékelhetővé válik a repülés, az végtelen úr, a csillagos ég, a tündérvilág képzete – ezek megteremtése nélkül a Csongor és Tünde meg lenne fosztva legfontosabb gondolati dimenzióitól. Sardar Tagirovsky rendezésének köszönhetően azonban szinte „megfoghatóvá” válnak Vörösmarty művének elvont gondolatai, például az is, hogy a halandó, véges emberi életet a nagy minden-ség és végtelenség fogja körül.

A gonosz Mirigy szerepét Moldován Blanka alakítja átütő erővel a szatmári társulat előadásában